

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมของชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

The development of packaging and branding for community products to link
the cultural tourism of Sup Phaiwan Subdistrict, Erawan District, Loei Province

อำภำภัทร์ วสันต์สกุล^{1*}, เมทยา อิมเอิบ²

Ampapath Wasunsakul^{1*}, Methaya Imerb²

¹หลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

²หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹Bachelor of Accountancy Program in Accounting, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

²Business Administration Program in Management, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

Corresponding author's e-mail: Am_lru@hotmail.com^{1}, methaya.ime@lru.ac.th²

Received: June 02, 2025

Revised: June 27, 2025

Accepted: July 09, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาวิถีวัฒนธรรมของชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ 2. พัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ และ 3. ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และแบบสะดวก เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การที่สมาชิกในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา และนำเสนอความต้องการ รวมถึงการให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อวัตถุประสงค์การวิจัย ส่งผลให้การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนได้ ซึ่งผลการประเมินคุณภาพการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับดีมาก และผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก อีกทั้งผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับ

การพัฒนาทำให้เกิดความเชื่อมโยงเชิงวัฒนธรรม และสามารถสร้างความยั่งยืนในชุมชน

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์ชุมชน, บรรจุภัณฑ์, ตราผลิตภัณฑ์, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

This study aimed to: 1. explore the cultural practices of the Sap Phaiwan subdistrict community; 2. develop packaging and product logos for community products in Sup Phaiwan Subdistrict; and 3. examine consumer satisfaction levels regarding the packaging and product logos of community products in Sup Phaiwan Subdistrict, Erawan District, Loei Province. A mixed-methods research approach was employed, combining both quantitative and qualitative methodologies. The sample consisted of 395 participants selected through purposive and convenient sampling. Data collection tools included interviews and questionnaires. Statistical analyses comprised percentage, mean, and standard deviation. The findings revealed that community members actively participated in selecting packaging designs and product logos, expressed their preferences, and provided valuable input aligned with the research objectives. This collaborative involvement contributed to the development of packaging and logos that effectively reflected the community's identity. The quality assessment of the developed packaging and logos was rated as very good, while consumer satisfaction was rated at a high level. Furthermore, enhanced community products fostered cultural connectivity and promoted sustainable development within the community.

Keywords: community products, packaging, product branding, cultural tourism

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สภาพทางภูมิศาสตร์ของตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเอราวัณ ลักษณะภูมิประเทศกว่าร้อยละ 80 เป็นที่ลาดเชิงเขาสลับภูเขา มีราบลุ่มบางส่วน สภาพเศรษฐกิจของประชาชนในตำบล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ทำไร่ไถ่ปลูกมันสำปะหลัง และรับจ้างทั่วไป ซึ่งถือว่าโดยรวมสภาพเศรษฐกิจของประชาชนค่อนข้างดี แต่ทั้งนี้รายได้ไม่แน่นอน เนื่องจากการประกอบอาชีพดังกล่าวขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตในท้องตลาดและสภาพภูมิอากาศที่ไม่แน่นอน แต่ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ก็ยังมีศักยภาพของชุมชนที่เข้มแข็ง เอื้อต่อการพัฒนา โดยมีระบบสังคมเกษตรกรรมและมีการรวมกลุ่มอาชีพสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ “วัดถ้ำข้าวสารหิน” ซึ่งเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนและหน้าผาสูงชัน อีกทั้งมีถ้ำจำนวนมาก โดยเฉพาะถ้ำใหญ่ มีความยาว 300 เมตร ข้างในประกอบด้วยถ้ำเล็ก ๆ มีหินย้อยลักษณะต่าง ๆ สวยงาม ทางขึ้นจะมีบันไดกึ่งธรรมชาติและแหล่งโบราณวัตถุ (ข้าวสารหิน คือ หินเล็ก ๆ คล้ายเม็ดข้าวสาร แต่เป็นฟอสซิลจำนวนมากมาย) อีกทั้งตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ยังได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบ โดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วน สำหรับด้านศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทางส่วนราชการในพื้นที่จัดให้มีงานประเพณีต่าง ๆ ตามเทศกาล อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม จัดให้มีศูนย์การศึกษาภูมิปัญญา

ท้องถิ่นเพื่อเป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณี และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ ให้คงอยู่สืบต่อไป (องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์, 2567)

อย่างไรก็ตาม ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้น จึงมีความพยายามจากผู้นำท้องถิ่น รวมถึงชาวชุมชนที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของอัตลักษณ์ชุมชน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เช่น โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ความพยายามในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีอัตลักษณ์ สะท้อนถึงตัวตน และวิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้มีการเริ่มต้นและเนินการไปบางส่วนแล้ว โดยชุมชนได้ร่วมมือกับหน่วยงานราชการ เอกชน และสถาบันการศึกษาหลายแห่ง เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยเฉพาะเน้นการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อยกระดับให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น มีจุดเด่นที่น่าสนใจ ดึงดูดผู้บริโภคทั้งในตลาดออฟไลน์และออนไลน์ โดยกิจกรรมจักสานเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ สะท้อนวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาของชาวบ้านในชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย ใช้อุปกรณ์ในการประยุกต์และนำภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ได้จากเส้นกกซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติมาใช้ในการทำมาหากิน อย่างเช่น การสานเป็นเสื่อรองนั่ง หรือตะกร้า เป็นต้น

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย “การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย” และได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ชุมชนขึ้นมาจำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์นำร่องในการออกแบบและพัฒนา ยกระดับคุณภาพของสินค้า เพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการท่องเที่ยว นำมาซึ่งการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดที่จะพัฒนาท้องถิ่นโดยเน้นด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ซึ่งจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิถีวัฒนธรรมของชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย
2. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ “แผ่นรองจานเสื่อกก”
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

บรรจุภัณฑ์และการออกแบบ

บรรจุภัณฑ์ (package) คือ วัสดุใด ๆ ที่นำมาใช้สำหรับบรรจุภัณฑ์ห่อหุ้ม ป้องกัน ถิ่นเสีย จัดส่งและนำเสนอสินค้า

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ (packaging design) หมายถึง การกำหนด รูปแบบและโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ให้สัมพันธ์กับหน้าที่ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ เพื่อการคุ้มครองป้องกันไม่ให้สินค้าเสียหายและเพิ่มมูลค่าด้านจิตวิทยาต่อผู้บริโภค โดยอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างสรรค์ (บุญส่ง อุตมกิจโกศล, 2561) โดยมีหลักการออกแบบที่สำคัญ 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. การออกแบบโครงสร้าง คือ การเน้นคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ การกำหนดลักษณะรูปร่าง รูปทรง ขนาด ปริมาตร โดยคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ความง่ายต่อการเข้าใจประเภทสินค้า รูปแบบกลมกลืน สอดคล้องกับสินค้า
- 1.2 ความสะดวกและง่ายต่อการจับ ถือ ขนาดพอดีและสามารถรับน้ำหนักสินค้าได้
- 1.3 ความสะดวกต่อการเปิดใช้งานผลิตภัณฑ์

1.4 ความสะดวกต่อการหยิบสินค้าออกจากบรรจุภัณฑ์

1.5 สามารถเปิดและปิด ถนอมสินค้าได้ ชนิดของวัสดุมีความเหมาะสม ป้องกัน สินค้าได้ตลอดอายุการวางขาย

1.6 ปลอดภัยต่อการใช้งาน การขึ้นรูป การบรรจุ เปิด-ปิด สะดวก ไม่ยุ่งยาก

2. การออกแบบกราฟิก รูปลักษณ์ของบรรจุภัณฑ์จะต้องบ่งบอกถึงตัวตนของสินค้า (brand) บอกถึงวิธีการใช้งาน/ บริโภค และอื่น ๆ เช่น ความรู้ เทคนิค กรรมวิธีการผลิตที่เป็นจุดขายของสินค้า โดยมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่

2.1 ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์

2.2 งานพิมพ์บรรจุภัณฑ์

2.3 สีที่ใช้ในบรรจุภัณฑ์

สัญลักษณ์ หรือโลโก้ (logo) มาจากคำเต็ม logotype หมายถึง สัญลักษณ์ เครื่องหมาย ตัวแทน หรือสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งที่บ่งบอกประเภท รูปแบบ หรือรูปพรรณสัณฐานของสิ่งที่เป็นเจ้าของสัญลักษณ์ หรือโลโก้นั้นๆ

การออกแบบตราสัญลักษณ์ มีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ความเป็นเอกภาพ (unity) คือ ผลรวมของส่วนประกอบต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน รวมกันเป็นไป เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การทำให้งานออกแบบมีเอกภาพคือ ความสัมพันธ์ต่อเนื่อง (coherence) ซึ่งหมายถึง ความสัมพันธ์ต่อเนื่องของส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเส้น รูปร่าง รูปทรง มวล ปริมาตร บริเวณว่าง สี น้ำหนัก เป็นต้น

2) ความสมดุล (balance) การออกแบบต้องคำนึงถึงความสมดุล คือ การจัดวางองค์ประกอบให้เกิดความรู้สึกว่าแต่ละส่วนมีน้ำหนักต่อเนื่องกันโดยการรับรู้ทางสายตา อันได้แก่

2.1) ความสมดุลที่เหมือนกัน (symmetrical balance) คือ การออกแบบที่กำหนดรูปทรงซ้ายขวาให้เหมือนกัน น้ำหนักซ้ายขวา ช่องว่างเท่ากัน

2.2) ความสมดุลที่ต่างกัน (asymmetrical balance) คือ การออกแบบที่น่าสนใจต่างไปจากลักษณะซ้ายขวาที่เหมือนกัน ได้แก่ ความสมดุลที่เกิดจากน้ำหนัก ความสมดุลที่เกิดจากสิ่งที่น่าสนใจ เป็นการออกแบบให้มีสิ่งที่น่าสนใจด้านใดด้านหนึ่งเป็นตัวถ่วงดุลน้ำหนัก และความสมดุลที่เกิดจากสภาพตัดกัน เป็นการออกแบบที่คำนึงถึงการตัดกันของสีหรือรูปทรงซ้ายขวา

3) ความกลมกลืน (harmony) คือ การออกแบบที่นำสิ่งที่ใกล้เคียงกัน คล้าย ๆ กันมาจัดวางไว้ด้วยกัน การซ้ำกัน หรือการขัดกัน จะต้องมีความเชื่อมระหว่างความแตกต่างให้เกิดความกลมกลืนกัน การใช้ความกลมกลืน เพื่อก่อให้เกิดเอกสารของสัญลักษณ์

4) การซ้ำ (repetition) คือ การออกแบบที่อาศัยการซ้ำกันของภาพมาจัดวาง องค์ประกอบอันก่อให้เกิดความงามได้ แต่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างด้วย คือ ทำเหมือนกันมาก ๆ จะก่อให้เกิดความเบื่อ

5) ความลดหลั่น (gradation) คือ การออกแบบที่อาศัยการเปลี่ยนแปลงลดชั้นที่ละน้อย เช่น การลดหลั่นของทิศทาง การลดหลั่นของขนาดจากใหญ่ไปหาเล็ก ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว

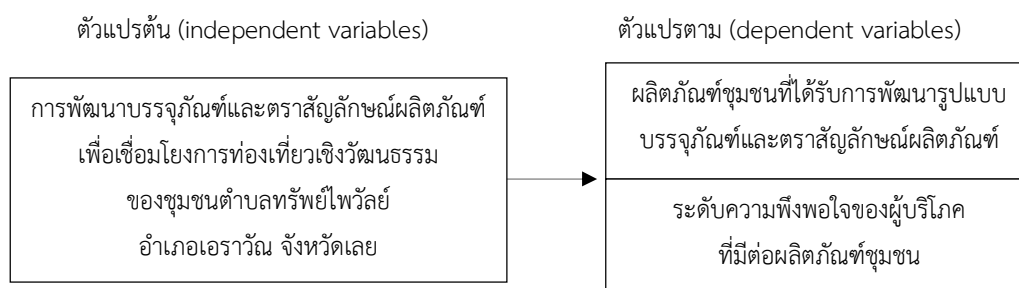
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เก่าแก่ที่สุดในทัศนะของการท่องเที่ยวยุคใหม่ ซึ่งมีความเป็นมาตั้งแต่สมัยโรมัน เป็นการท่องเที่ยวของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งตามแหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งวัฒนธรรม การเข้าร่วมกิจกรรมเฉพาะกิจและงานรื่นเริงต่าง ๆ หรือการเข้าพิธีกรรม เป็นต้น การดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ให้ประโยชน์ทั้งนักท่องเที่ยวและชุมชนที่เป็นเจ้าบ้าน โดย Inskeep (1991) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมมีหลายประเภท ได้แก่ แหล่งโบราณคดี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่มีรูปแบบเฉพาะ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต การแต่งกาย ศิลปะหัตถกรรม กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจ เช่น

การปลูกชา หรือยางพารา ความแตกต่างระหว่างในเมืองกับชนบท พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติต่าง ๆ รวมถึงความบันเทิงและกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยที่อาศัยเทคนิควิธีวิจัยแบบผสมผสานด้วยการพัฒนาทดลอง (experimental development) ตามหลักการและกระบวนการออกแบบรูปลักษณ์บรรจุภัณฑ์และสร้างสรรค์ตราสัญลักษณ์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดำเนินการกับชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สื่อสาร สร้างการเชื่อมโยงถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ซึ่งกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์จะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มที่พิจารณารายละเอียดด้านคุณภาพของบรรจุภัณฑ์ และตราสัญลักษณ์

ประชากรที่ใช้ในการพิจารณารายละเอียดด้านคุณภาพของบรรจุภัณฑ์ และตราสัญลักษณ์ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนา ได้แก่ ผู้ผลิตแผ่นรองจานเสื่ออก ผู้นำกลุ่มชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ พัฒนา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพิจารณารายละเอียดด้านคุณภาพของบรรจุภัณฑ์ และตราสัญลักษณ์ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนา การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้ผลิตแผ่นรองจานเสื่ออก จำนวน 6 คน ผู้นำกลุ่มชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ พัฒนา จำนวน 2 คน

1.2 กลุ่มที่ประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์

ประชากรที่ใช้การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนา ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ โดยไม่กำหนดว่าเคยซื้อผลิตภัณฑ์ของชุมชนหรือไม่ ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนได้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ชุมชน คำนวณจากสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน และสุ่มตามสะดวก (convenience)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบสอบถามประเมินคุณภาพ และความพึงพอใจของผู้บริโภค ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับผู้ผลิตแผ่นรองจานเสื่ออก ผู้นำกลุ่มชุมชน ราษฎรชาวบ้าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ พัฒนา ประกอบด้วยรายละเอียดบริบทชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อมชุมชน วิถีดำเนินชีวิตและวัฒนธรรม รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและท้องถิ่นที่มีการผลิตและจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน

2.2 แบบสอบถามแบบสอบถามประเมินคุณภาพ และความพึงพอใจของผู้บริโภค รายละเอียดดังนี้

1) แบบประเมินด้านคุณภาพ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบรรจุภัณฑ์ “แผ่นรองจานเสื่ออก” ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ “แผ่นรองจานเสื่ออก” ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

2) แบบประเมินด้านความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ “แผ่นรองจานเสื่ออก” ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ลงพื้นที่เพื่อสำรวจลักษณะทางกายภาพ ทำการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับใช้ในการออกแบบ พัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

3.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ พัฒนา เพื่อให้ได้ข้อมูลในการไปวิเคราะห์ เพื่อออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

3.3 สำรวจความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ เพื่อทราบถึงผลการประเมินประสิทธิภาพของบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลทั้งทางกายภาพ รายละเอียดผลิตภัณฑ์ และข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และสัมภาษณ์

4.2 นำรายละเอียดที่ได้จากข้อ 4.1 ไปประกอบการดำเนินงานในกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณลักษณะซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเน้นและให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ชุมชน ท้องถิ่น

4.3 จากข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภค ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (standard deviation) จากนั้นทำการสรุปและแปลผลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้มีกระบวนการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ โดยเน้นและสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน รวมถึงให้มีความสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ และความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน คณะผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลตามบริบทของชุมชน พบว่า เป็นชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมีความสวยงามทางธรรมชาติ โดยมี “วัดถ้ำข้าวสารหิน” เป็นสถานที่ทางศาสนาที่สำคัญของชุมชน โดยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ได้ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นจากประธานและคณะกรรมการชุมชน หัวหน้าส่วนราชการ/นักพัฒนาชุมชนในพื้นที่ รวมถึงผู้ผลิตแผ่นรองจานเสื่ออก จำนวน 10 คน มีรายละเอียด ดังนี้

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ: แผ่นรองจานเสื่ออก “สานทรัพย์”

ผลิตภัณฑ์ที่ทำการผลิตในปัจจุบัน: ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเสื่ออก ได้แก่ เสื่ออกทอมือ ชุดแผ่นรองจาน/แก้วน้ำ กระเป๋าสานต้นกก

รายละเอียดผลิตภัณฑ์: จำหน่ายโดยผ่านการสั่งผลิต หรือจัดจำหน่ายตามงานสำคัญของชุมชน และอำเภอ

รายละเอียดและความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์

1. บรรจุภัณฑ์ ลักษณะเป็นกล่องกระดาษการ์ดแข็ง รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีสัญลักษณ์โลโก้ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ มีช่องแสดงสินค้าด้านหน้ากล่อง และมีเรื่องราวความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่กล่าวถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในการนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น มาต่อยอดเพิ่มมูลค่า บูรณาการความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาการทอเสื่ออก ที่ได้รับสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

2. ตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน กำหนดให้ใช้ชื่อข้อความ “สานทรัพย์” ให้มีความโดดเด่น มีการนำอัตลักษณ์ชุมชน คือ เสื่ออกกลดลายปลาคู่ และสีที่ต้องการให้อยู่ในตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ซึ่งข้อความที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ความเป็นไปได้ร่วมกัน จึงได้บทสรุปในชื่อ “สานทรัพย์” สอดคล้องกับคำขวัญของตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย (องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์, 2567) คือ

“ทรัพย์ไพรวัลย์ ถิ่นน้ำใส ป่าไพรเขียวจี ยางพาราดีมีคุณภาพ

กราบพระวัดถ้ำข้าวสารหิน แดนดินเศรษฐกิจพอเพียง”

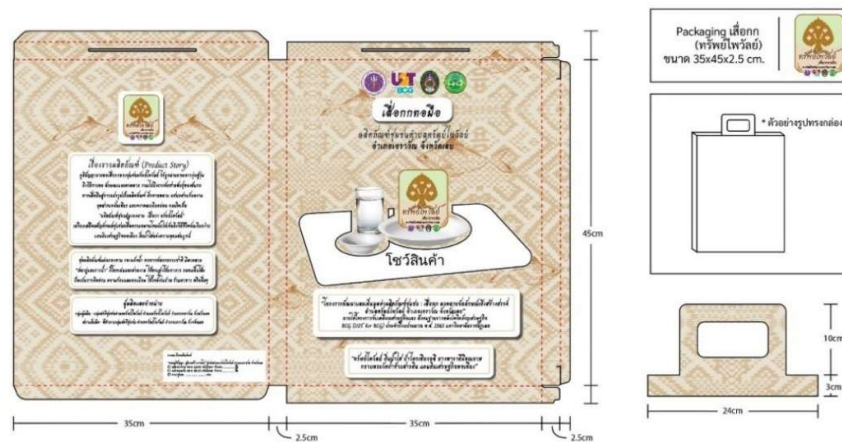
โดยผลจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำมาทำการวิเคราะห์ในการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ โดยเน้นถึงอัตลักษณ์ชุมชนรวมถึงกรอบแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งรายละเอียดการออกแบบ มีดังนี้

การออกแบบตราสัญลักษณ์ของชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของชุมชนที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไปดำเนินการวิเคราะห์และออกแบบตราสัญลักษณ์ชุมชน โดยเน้นความเป็นอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน อันได้แก่ ต้นโพธิ์ (ต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในวัดถ้ำข้าวสารหิน) ระบุชื่อตำบล และรูปแบบที่ชุมชนต้องการ แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตราสัญลักษณ์โลโก้ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย

สำหรับความต้องการในด้านของบรรจุภัณฑ์ โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการออกแบบให้ตรงกับความต้องการของชุมชน และมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ “แผ่นรองจานเสื่อกก” แสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 รูปแบบบรรจุภัณฑ์ “แผ่นรองจานเสื่อกก”
ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย

ด้านตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้นำจุดเด่นตามบริบทของชุมชนไปบูรณาการกับแนวความคิดด้านการออกแบบ ในการพัฒนาตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย แสดงดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 รูปแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน “สานทรัพย์”

ส่วนที่ 2 การประเมินคุณภาพการออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย

คุณภาพของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านการปกป้องผลิตภัณฑ์	4.70	0.48	ดีมาก
2. ด้านบรรจุภัณฑ์	4.62	0.48	ดีมาก
3. ด้านการอำนวยความสะดวก	4.44	0.57	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการขาย	4.40	0.52	มาก
5. ด้านตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์	4.48	0.56	มาก
ภาพรวม	4.53	0.52	ดีมาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย พบว่า ด้านคุณภาพของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปกป้องผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ด้านบรรจุภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.48) สำหรับด้านที่มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก คือ ด้านตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.56) ด้านการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.57) และ ด้านการส่งเสริมการขาย ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย ที่ได้รับการพัฒนา สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย

ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านบรรจุภัณฑ์ (คุณลักษณะ)	4.46	0.56	มาก
2. ด้านบรรจุภัณฑ์ (คุณภาพ)	4.36	0.60	มาก
3. ด้านตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (คุณลักษณะ)	4.45	0.64	มาก
4. ด้านตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (การออกแบบ)	4.49	0.61	มาก
ภาพรวม	4.44	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอรอวัน จังหวัดเลย พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินความพึงพอใจ

อยู่ในระดับมาก คือ ด้านตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (การออกแบบ) ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61) ด้านบรรจุภัณฑ์ (คุณลักษณะ) ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.56) ด้านตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (คุณลักษณะ) ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64) และ ด้านบรรจุภัณฑ์ (คุณภาพ) ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและพัฒนาตามกรอบแนวคิดทฤษฎี เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน สามารถนำไปพัฒนาและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ โดยการนำเสนอในรูปแบบของตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ทำให้ผลิตภัณฑ์มีจุดเด่นซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นมาและเรื่องราวของชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดความเชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

การศึกษาด้านความพึงพอใจในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย พบว่า การประเมินคุณภาพในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยทั้ง 2 ส่วน มีระดับความพึงพอใจในด้านการปกป้องผลิตภัณฑ์ และด้านตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (การออกแบบ) ซึ่งมีสีสันที่สวยงาม โดดเด่น ทันสมัย แสดงถึงอัตลักษณ์ชุมชนได้เป็นอย่างดี จัดจำง่าย และมีรูปแบบที่ชัดเจน สอดคล้องกับสุมาลี กรดกนก (2558) ได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาแบบบรรจุภัณฑ์ทุเรียนอบกรอบ ในอำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส พบว่า วัสดุของบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม โดดเด่น เป็นที่จัดจำง่าย สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคได้ในระดับมาก รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผลิตภัณฑ์ได้อีกด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับวิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และคณะ (2561) ได้กล่าวว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และป้ายฉลากสินค้าอยู่ในระดับมาก และผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ด้านความสามารถปกป้องรักษาสินค้า มากที่สุดเช่นกัน ในด้านการเลือกบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เลือก ทำให้ผู้บริโภคสามารถมองเห็นผลิตภัณฑ์ด้านในได้ ช่วยเพิ่มความสนใจมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และป้ายฉลากเครื่องแกงตำมือ บ้านทุ่งชุมพลพัฒนา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่า รูปแบบบรรจุภัณฑ์เป็นกล่องพลาสติกทรงกลมสี่เหลี่ยม มองเห็นผลิตภัณฑ์ด้านในได้อย่างชัดเจน มีป้ายฉลากติดข้างกล่องประกอบด้วยรายละเอียดผลิตภัณฑ์ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์และป้ายฉลากพบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในด้านบรรจุภัณฑ์และด้านป้ายฉลากอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดรูปแบบ การให้ข้อมูลอัตลักษณ์ชุมชน การนำเสนอความต้องการ การเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีของชุมชน รวมถึงความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูล ทำให้การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย มีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จึงนำมาซึ่งบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดต้นแบบของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนและท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

บรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดต้นแบบของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนและท้องถิ่น อีกทั้งแนวทางการวิจัยสามารถนำไปพัฒนากับผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสร้างความยั่งยืน

ให้กับชุมชนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ ควรให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงประโยชน์ด้านการเก็บรักษาและการใช้งานของบรรจุภัณฑ์

1.2 หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมให้ผู้ผลิตสามารถออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์เอง โดยเน้นการใช้วัตถุดิบหรือวัสดุในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่า

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมกับกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

2.2 ควรมีการคำนวณต้นทุนของบรรจุภัณฑ์ เพื่อควบคุมต้นทุนผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- บุญส่ง อุดมกิจโกศล. (2561). *การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ “บ้านเล่า” ชุมชนบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร*. งานสร้างสรรค์. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง, ยรรยง ศุภรัตน์, นิธิ เหมมันต์, จุฑามาศ พรหมมนตรี, นิศาชล สกุลชาญณรงค์ และฐานันท์ ตั้งจุฑา. (2561). *การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และป้ายฉลากเครื่องแกงตำมือ บ้านทุ่งชุมพลพัฒนา ตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง*. การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9, หน้า 1491-1505.
- มหาดไทย: มหาวิทยาลัยมหาดไทย.
- สุมาลี กรดกนก. (2558). *การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ทุเรียนอบกรอบ ในอำเภोजะเอยีร์ จังหวัดนราธิวาส*. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 7(2).147-156.
- องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์. (2567). *ข้อมูลพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอร่อนฉิม จังหวัดเลย*. สืบค้น 10 มีนาคม 2568 จาก <https://sapphaiwan.go.th/public/list/data/index/menu/1142>.
- Inskeep, E. (1991). *Tourism planning: An integrated and sustainable development approach*. John Wiley & Sons.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.